

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-1253

17.11.2017

Вища кваліфікаційна комісія суддів України

Надсилаємо адресований Вищій кваліфікаційній комісії суддів України депутатський запит народного депутата України Паламарчука М. П., оголошений на засіданні Верховної Ради України 17 листопада 2017 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Верховній Раді України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додатки: депутатський запит на 7 арк. у 1 прим.;
матеріали на 29 арк. - тільки адресату.

А. ПАРУБІЙ

1253

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

Україна, 01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5

№ 428

«16» 11 2017 р.

Вища кваліфікаційна комісія суддів України

*Щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності
судді Господарського суду Одеської області
Желєзної Світлани Петрівни у зв'язку із умисним істотним
порушенням норм процесуального права під час здійснення правосуддя*

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

(у порядку ст. 15 Закону України «Про статус народного депутата України»)

У суспільстві велике обурення викликала інформація про кричущі факти порушення закону під час розгляду справи у Господарському суді Одеської області.

Мова йде про справу № 916/484/17 за позовом Товариства з обмеженою відповідальністю „Мегас-Строй" до Товариства з обмеженою відповідальністю „Прайм Одеса", Товариства з обмеженою відповідальністю „Фінанси траст груп", Товариства з обмеженою відповідальністю „Скай кепітал", Товариство з обмеженою відповідальністю „Біір проперті" про визнання недійсними договорів та витребування майна з чужого незаконного володіння.

Аналізуючи рішення суду першої інстанції від 21 серпня 2017 року в першу чергу слід звернути увагу на сплату судового збору.

Так, у судовому рішенні зазначене наступне:

«...»

З урахуванням правової позиції ТОВ „Біір проперті" щодо необхідності визначення суми судового збору за пред'явлення даних позовних вимог виходячи з суми договору купівлі-продажу від 07.03.2017р., а також приймаючи до уваги заявлене ТОВ „Біір проперті" клопотання про витребування від ТОВ „Мегас-Строй" доказів сплати судового збору, господарський суд вважає за необхідне зазначити наступне.

У п. 2.23 Постанови Пленуму Вищого господарського суду України „Про деякі питання практики застосування розділу VI Господарського процесуального

кодексу України" від 21 лютого 2013 року N 7 зазначено наступне. Якщо факт недоплати судового збору з'ясовано господарським судом у процесі розгляду прийнятої заяви (скарги), суд у залежності від конкретних обставин справи може: зобов'язати позивача (заявника, скаржника) доплатити належну суму судового збору і подати суду відповідні докази у встановлений ним строк та за необхідності відкласти розгляд справи або оголосити перерву в засіданні (стаття 77 ГПК); у разі неподання доказів оплати - стягнути належну суму судового збору за результатами вирішення спору з урахуванням приписів частин першої - четвертої статті 49 ГПК.

З огляду на викладене, господарський суд звертає увагу учасників судового процесу, що встановлення судом факту недоплати ТОВ „Мегас-Строй" судового збору при зверненні до суду із позовною вимогою про витребування майна, надає суду право на стягнення такої суми в доход державного бюджету України при винесенні судового рішення відповідно до п. 2.23 Постанови Пленуму Вищого господарського суду України „Про деякі питання практики застосування розділу VI Господарського процесуального кодексу України" від 21 лютого 2013 року N 7.

...

При вирішенні питання щодо розміру судового збору, який підлягає сплаті за позовну вимогу майнового характеру про витребування майна, господарський суд вважає за доцільне враховувати вартість спірного нерухомого майна, яка була визначена у іпотечному договорі від 21.05.2007р. та складає 5 045 202,50 грн., оскільки вказана умова була включена до іпотечного договору за взаємною згодою сторін договору, а, отже, є для них обов'язковою. При цьому, господарським судом критично оцінюються доводи відповідачів щодо необхідності розрахунку суми судового збору з урахуванням суми договору купівлі-продажу від 07.03.2017р., оскільки ТОВ „Мегас-Строй", не є стороною за вказаним правочином.

Отже, за пред'явлення до відповідачів трьох позовних вимог немайнового характеру (про визнання недійсними трьох договорів) та однією позовної вимоги майнового характеру (про витребування майна) ТОВ „Мегас-Строй" повинен був сплатити в дохід державного бюджету судовий збір в загальній сумі 80 486,04 грн. ($5\,045\,202,50 \text{ грн.} \cdot 5\% = 75\,678,04 \text{ грн.}; 75\,678,04 \text{ грн.} + 4\,800,00 \text{ грн.} (1600,00 \text{ грн.} \cdot 3) = 80\,486,04 \text{ грн.}$).

На підтвердження виконання процесуального обов'язку зі сплати судового збору при зверненні до господарському суду ТОВ „Мегас-Строй" було надано квитанцію №ПН5022 на суму 4 800,00 грн. та квитанцію № ПН5082 на суму 5 835,00 грн., тобто на 69 843,04 грн. менше необхідного розміру.

За таких обставин, господарський суд доходить висновку про наявність підстав для покладання судового збору у розмірі 69 843,04 грн. на позивача шляхом присудження до стягнення в дохід державного бюджету.

При цьому, господарський суд вважає за необхідне судові витрати зі сплати судового збору відповідно до ст. 49 ГПК України розподілити пропорційно розміру задоволених позовних вимог між ТОВ „Прайм Одеса", ТОВ „Фінанси траст груп"

та ТОВ „Скай капітал”, оскільки даний спір виник наслідок неправильних дій даних учасників судового процесу.

...».

Вважаю, що суддя Господарського суду Одеської області Желізна Світлана Петрівна умісно допустила істотне порушення норм процесуального права під час здійснення правосуддя, що унеможливило учасниками судового процесу реалізацію наданих їм процесуальних прав та виконання процесуальних обов'язків та призвело до порушення правил щодо юрисдикції або складу суду.

До позовної заяви додаються документи, які підтверджують, зокрема, сплату судового збору у встановлених порядку і розмірі (п. 3 ч. 1 ст. 57 ГПК України).

Таким чином, сплата судового збору є процесуальним обов'язком позивача по справі.

Відповідно до статті 44 ГПК України, судові витрати складаються з судового збору, сум, що підлягають сплаті за проведення судової експертизи, призначеної господарським судом, витрат, пов'язаних з оглядом та дослідженням речових доказів у місці їх знаходження, оплати послуг перекладача, адвоката та інших витрат, пов'язаних з розглядом справи..

Розмір судового збору, порядок його сплати, повернення і звільнення від сплати встановлюються законом (ч. 2).

Судовий збір – збір, що справляється на всій території України за подання заяв, скарг до суду, за видачу судами документів, а також у разі ухвалення окремих судових рішень, передбачених цим Законом. Судовий збір включається до складу судових витрат (ст. 1 Закону України «Про судовий збір»).

Судовий збір справляється за подання до суду позовної заяви та іншої заяви, передбаченої процесуальним законодавством (ст. 3).

Згідно із ч. 2 ст. 6 Закону України «Про судовий збір», у разі якщо судовий збір сплачується за подання позовної заяви до суду в розмірі, визначеному з урахуванням ціни позову, а встановлена при цьому позивачем ціна позову не відповідає дійсній вартості спірного майна або якщо на день подання позову неможливо встановити точну його ціну, **розмір судового збору попередньо визначає суд з подальшою сплатою недоплаченої суми** або з поверненням суми переоплати судового збору відповідно до ціни позову, встановленої судом у процесі розгляду справи.

У разі якщо розмір позовних вимог збільшено або пред'явлено нові позовні вимоги, недоплачену суму судового збору необхідно сплатити до звернення до суду з відповідною заявою.

Відповідно до ч. 2 ст. 9 Закону України «Про судовий збір», суд перед відкриттям (порушенням) провадження у справі, прийняттям до розгляду заяв (скарг) перевіряє зарахування судового збору до спеціального фонду Державного бюджету України.

Таким чином, оплата судового збору передуює зверненню до суду.

Враховуючи майновий стан сторони, суд може своєю ухвалою відстрочити або розстрочити сплату судового збору на певний строк, але не довше ніж до ухвалення судового рішення у справі (ч. 1 ст. 8).

Суд під час прийняття позовної заяви та подальшого розгляду не знайшов підстав для надання розстрочки. Більше того, розстрочка надається до ухвалення судового рішення.

Законодавча можливість розстрочки сплати судового збору до винесення судового рішення по справі виключає можливість звільнення від сплати судового збору і покладення його винну сторону.

Таким чином, суддя Железна С.П. практично застосувала інститут звільнення від сплати судового збору, який застосовується до пільгової категорії осіб.

Судовий збір, від сплати якого позивач у встановленому порядку звільнений, стягується з відповідача в доход бюджету пропорційно розміру задоволених вимог, якщо відповідач не звільнений від сплати судового збору (ч. 3 ст. 49 ГПК України).

Стосовно посилання у судовому рішенні на п. 2.23 Постанови Пленуму Вищого господарського суду України „Про деякі питання практики застосування розділу VI Господарського процесуального кодексу України" від 21 лютого 2013 року № 7, де зазначено:

«...»

Якщо факт недоплати судового збору з'ясовано господарським судом у процесі розгляду прийнятої заяви (скарги), суд у залежності від конкретних обставин справи може:

зобов'язати позивача (заявника, скаржника) доплатити належну суму судового збору і подати суду відповідні докази у встановлений ним строк, та за необхідності відкласти розгляд справи або оголосити перерву в засіданні (стаття 77 ГПК);

у разі неподання доказів оплати - стягнути належну суму судового збору за результатами вирішення спору з урахуванням приписів частин першої - четвертої статті 49 ГПК.

...».

По-перше, постанови Пленуму Вищого господарського суду України не є законом.

По-друге, у згаданому пункті роз'яснюється про можливість доплатити судовий збір для чого може бути відкладено розгляд справи. Таке відкладення розгляду справи (оголошення перерви) робиться для надання доказів оплати.

За відсутності таких доказів оплати, винесення рішення можливе лише з з урахуванням приписів частин першої - четвертої статті 49 ГПК, де зазначено:

«...»

Судовий збір покладається:

у спорах, що виникають при укладанні, зміні та розірванні договорів, - на сторону, яка безпідставно ухиляється від прийняття пропозицій іншої сторони,

або на обидві сторони, якщо господарським судом відхилено частину пропозицій кожної із сторін;

у спорах, що виникають при виконанні договорів та з інших підстав, - на сторони пропорційно розміру задоволених позовних вимог.

Якщо спір виник внаслідок неправильних дій сторони, господарський суд має право покласти на неї судовий збір незалежно від результатів вирішення спору.

Судовий збір, від сплати якого позивач у встановленому порядку звільнений, стягується з відповідача в доход бюджету пропорційно розміру задоволених вимог, якщо відповідач не звільнений від сплати судового збору.

Якщо у спорі про відшкодування збитків, завданих господарському товариству його посадовою особою, судові витрати за правилами цієї статті мають бути стягнуті на користь товариства, то вони стягуються на користь учасників (акціонерів) такого товариства, зазначених у частині восьмій статті 28 цього Кодексу, у тій частині, в якій вони понесені цими учасниками (акціонерами).

...».

Варто зазначити, що встановлений порядок звільнення від сплати судового збору передбачено в ст. 5 Закону України «Про судовий збір», який містить перелік пільгових категорій та ситуацій коли заявники (позивачі) звільняються від сплати судового збору.

Звертається увага на той факт, що суддя, застосовуючи положення пленуму навіть не надавала час для сплати судового збору, як про те зазначається в роз'ясненнях.

Більше того, суддя надає правову оцінку необов'язковості сплати судового збору та можливості його присудження вже після винесення рішення, що свідчить про умисне, свідоме порушення норм процесуального права.

Таким чином, **несплата судового збору позивачем та обґрунтування судом необов'язковості його сплати до винесення рішення по справі є однією із підстав для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності.**

Другим суттєвим порушенням норм процесуального права є порушення правил щодо юрисдикції суду.

Відповідно до ч. 1 ст. 15 ГПК України, справи у спорах, що виникають при укладанні, зміні та розірванні господарських договорів, справи у спорах про визнання договорів недійсними розглядаються господарським судом за місцезнаходженням сторони, зобов'язаної за договором здійснити на користь другої сторони певні дії, такі як: передати майно, виконати роботу, надати послуги, сплатити гроші тощо.

Справи у спорах про право власності на майно або про витребування майна з чужого незаконного володіння чи про усунення перешкод у користуванні майном розглядаються господарським судом за місцезнаходженням майна (ч. 3 ст. 16).

Згідно із ст. 58 ГПК України, в одній позовній заяві може бути об'єднано кілька вимог, зв'язаних між собою підставою виникнення або поданими доказами.

Суддя має право об'єднати кілька **однорідних** позовних заяв або справ, у яких беруть участь **ті ж самі сторони**, в одну справу, про що зазначається в ухвалі про порушення справи або в рішенні. За клопотанням сторін або з власної ініціативи суд об'єднує кілька вимог, що впливають з корпоративних відносин і пов'язані між собою підставою виникнення або поданими доказами.

Товариство з обмеженою відповідальністю „Мегас-Строй” звернулось до господарського суду Одеської області із позовом до товариства з обмеженою відповідальністю „Прайм Одеса”, товариства з обмеженою відповідальністю „Фінанси траст груп”, товариства з обмеженою відповідальністю „Скай кепітал” про визнання недійсними: договору про відступлення прав вимоги від 25.05.2015р., укладеного між ТОВ „Скай кепітал” та ТОВ „Фінанси траст груп” та договорів купівлі-продажу від 28.12.2016р., укладених між ТОВ „Фінанси траст груп” та ТОВ „Прайм Одеса”, про витребування від ТОВ „Прайм Одеса” будинку готелю загальною площею 768,5 кв. м., який розташований в місті Одеса.

Згодом позовні вимоги були уточнені, а саме: ТОВ „Мегас-Строй” було подано до господарського суду уточнену позовну заяву, відповідно до якої позивач просив суд визнати недійсними договір про відступлення прав вимоги від 25.05.2015р., укладений між ТОВ „Скай кепітал” та ТОВ „Фінанси траст груп”, та договори купівлі-продажу від 28.12.2016р., укладені між ТОВ „Фінанси траст груп” та ТОВ „Прайм Одеса”, витребувати від ТОВ „Біір проперті” та передати на користь ТОВ „Мегас-Строй” будинок готелю загальною площею 768,5 кв. м., який розташований в місті Одеса.

ТОВ «Прайм Одеса» зареєстровано в Харкові.

ТОВ «Мегас-Строй» зареєстровано в Одесі.

ТОВ «Фінанс Траст Груп» зареєстровано в Києві.

ТОВ «Скай кепітал» зареєстровано в Києві.

Майно знаходиться в Одесі.

Враховуючи різний предмет вимог до кожного учасника та підставу виникнення, а також враховуючи неоднорідність вимог та зазначений склад учасників, очевидним є те, що суддею навмисно об'єднано в одне провадження різні вимоги. Як наслідок, відбулась зміна територіальної підсудності справ (з Харкова, Києва) в місто Одеса.

Крім того, варто зазначити, що під час уточнення позовних вимог позивач змінив підставу виникнення позову та предмет, адже було додано нового учасника процесу та новий договір, який позивач просив визнати недійсним.

В судовому рішенні всім цим обставинам надано правову оцінку та обґрунтування, що свідчить про свідомий характер порушень норм процесуального права.

Відповідно до п.п. а) п. 1 ч. 1 ст. 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», суддю може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності в порядку дисциплінарного провадження з підстави умисного або внаслідок недбалості незаконної відмови в доступі до правосуддя (у тому числі незаконна відмова в розгляді по суті позовної заяви, апеляційної, касаційної скарги тощо) або іншого істотного порушення норм процесуального права під час здійснення правосуддя, що унеможливило учасниками судового процесу реалізацію наданих їм процесуальних прав та виконання процесуальних обов'язків або призвело до порушення правил щодо юрисдикції або складу суду.

В Україні діє Вища рада правосуддя, яка, зокрема, розглядає скарги на рішення відповідного органу про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді чи прокурора (ст. 131 Конституції України).

На підставі вищенаведеного, керуючись ст. 15 Закону України "Про статус народного депутата України", статтею 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», –

ПРОШУ:

Притягти до дисциплінарної відповідальності суддю Господарського суду Одеської області Железну Світлану Петрівну у зв'язку із умисним істотним порушенням норм процесуального права під час здійснення правосуддя, що унеможливило учасниками судового процесу виконання процесуальних обов'язків та призвело до порушення правил щодо юрисдикції під час прийняття рішення у справі № 916/484/17.

Про результати розгляду запиту прошу Вас повідомити в передбачений законодавством строк.

Додатки: на 24 аркушах

З повагою

Народний депутат України

Микола ПАЛАМАРЧУК

(посв. 100)